

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет германської філології і перекладу
Кафедра англійської філології і філософії мови

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 03 Гуманітарні науки

спеціальність 035 Філологія

спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень

освітньо-професійна програма Англійська мова і література, друга іноземна мова, переклад

статус дисципліни нормативна

Форма здобуття освіти денна

Навчальний рік 2022–2023

Семестр III

Кількість кредитів ЄКТС 3

Мова навчання українська

Форма підсумкового контролю залік

КИЇВ – 2022

1. Анотація навчальної дисципліни:

У курсі розкривається теоретична і практична філософія як атрибут життєдіяльності людини та форма самосвідомості культури, із розглядом онтологічних засад відношення людини до світу та самої себе. Зміст навчальної дисципліни розкривається в одному змістовому модулі. Модуль «Філософія між культурою споглядання і практичною дією» розкриває, зокрема, актуальні проблеми філософії свідомості: культурну царину свідомості, свідомість і самосвідомість, феномен несвідомого, співвіднесеність сучасних когнітивних наук та філософії. У курсі значна увага приділена лінгвістичному повороту в філософії ХХ ст.: трансформації від метафізики / філософії свідомості до аналітичної філософії / philosophy of mind, з «критикою мови» як методологічної процедури та практиками сучасних мисленневих експериментів. Досліджується і генеза феномена людини та її сутнісних сил, засади «людинорності» історії та культури; життєвий світ людини як соціум, питання про homo sapiens / homo socius; проблема сенсу та «суб'єкта» історії, парадокси ідеї прогресу в історичному поступі людства, феномен історичної пам'яті та метаісторичні ракурси історії.

Важливе місце у курсі займає проектування теоретичного матеріалу на формування у студентів практичної здатності до здійснення критичного аналізу власних професійних досліджень, з орієнтацією в гібридних моделях глобалізації ХХІ ст., а також аналізу місця України в контексті сучасних глобалізаційних процесів.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану) 3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:

	Денна форма навчання
лекції	14 год.
семінарські заняття	16 год.
практичні заняття	–
консультації	–
самостійна робота	60 год.

3. Мета вивчення навчальної дисципліни: формування інтелектуальної, світоглядної та громадянської позиції студентів, їх критичної мисленневої суверенності, сприйнятливості до інноваційного етосу людини, здатності до комунікативного співбуття як консенсусу в сучасному глобалізованому світі.

4. Перелік тем лекційних і семінарських занять

Лекції	Семінарські заняття
1.Філософія як духовний атрибут життєдіяльності людини та форма самосвідомості культури	1.Філософія як атрибут життєдіяльності людини та форма самосвідомості культури
2.Культура мислення і світоглядні горизонти філософії: граничні засади аксіологічного світорозуміння і світовідношення	2. Культура мислення і світогляд
3.Класичний і посткласичний онтологічний дискурс: філософська онтологія як альтернатива «буття / небуття» в метафізичному та екзистенційному вимірах	3. Онтологія і метафізика: класичний онтологічний дискурс
4.Континуальність буття: простір і час як форми присутності людини у бутті. Світ повсякденності, сенс життя, смерть / безсмертя в горизонті онтологічної рефлексії	4. Посткласична онтологія. Філософський і соціокультурний зміст екзистенціалізму
5.Філософія свідомості: культурна царина свідомості. Свідомість пізнавально-теоретична і самосвідомість етико-практична крізь призму кореляції когнітивних наук і	5. Філософія свідомості

філософії	
6.Лінгвістичний поворот в філософії ХХ ст.: від метафізики і/як філософії свідомості до сучасної аналітичної філософії і/як philosophy of mind. «Критика мови» як методологічна процедура. Мисленнєві експерименти	6. Від метафізики та філософії свідомості до аналітичної філософії та philosophy of mind. Мисленнєві експерименти
7.Філософська антропологія: феномен людини та її сутнісних сил як засади «людиномірності» історії та культури. Людина / персона / особистість: аксіологічні виміри сучасної метаантропології. Штучний інтелект як виклик людству	7. Філософська антропологія: феномен людини та її сутнісних
8.Соціальна філософія: життєвий світ людини як соціум. «Питання про homo sapiens» є в той же час і питанням про homo socius». Моральні виміри поняття «практика» в сучасному соціумі	8. Життєвий світ людини як соціум
9.Філософія історії: проблема сенсу та «суб'єкту» історії. Парадокси ідеї прогресу в історичному поступі людства. Феномен історичної пам'яті та метаісторичні ракурси історії: актуальні виклики в Україні	-
10. Сучасні глобалізаційні процеси та гібридні моделі глобалізації. Україна в контексті сучасних глобальних / локальних / глокальних процесів. Екотренди як імперативи сучасної техногенної цивілізації	-

5. Самостійна позааудиторна робота студентів

З метою якісної організації самостійної роботи та контролю за її здійсненням укладачем методичних рекомендацій розроблена «Карта самостійної роботи» із переліком тематичної проблематики самостійних робіт, методичними рекомендаціями щодо їх написання та критеріями оцінювання.

Методичні рекомендації до письмової самостійної роботи

(у формі аналізу філософського тексту)

Самостійна робота з філософії є важливим елементом навчального процесу, **мета** якої полягає у набутті навичок самостійної роботи студентів-гуманітаріїв з філософськими текстами-першоджерелами.

Очікувані компетенції:

- формування у студентів II курсу герменевтичних навичок роботи з філософським текстом (за різними рівнями герменевтичного розуміння тексту-першоджерела: тлумаченням, коментарем, інтерпретацією);
- спрямованість студента до поглибленого аналізу обраної філософської тематики; вміння неупереджено зіставляти різні кути зору на досліджувану проблему;
- спроба критичного визначення власної позиції.

Методичні рекомендації

(до виконання аналізу фрагменту філософського тексту-першоджерела)

1. Ознайомтеся з тематикою та списком текстів-першоджерел.
2. Оберіть **один** текст із запропонованих до опрацювання.

3. Опрацюйте **обраний фрагмент тексту-першоджерела**, представлений у списку літератури, ретельно виокремлюючи при цьому інформацію, яка допоможе Вам письмово розкрити основні проблеми, поставлені у тексті.

Зверніть увагу! Для отримання належного (і високого) балу за самостійну роботу слід **обов'язково опрацювати конкретний текст-першоджерело** із запропонованих до розгляду. Використання підручників при написанні роботи правомірне лише як допоміжний матеріал. Якщо студент використовує тільки загальну літературу – без першоджерел – оцінка за таку роботу – нуль («0») балів.

4. Конкретизуйте власну тему згідно обраного тексту, використовуючи загальну тему до самостійної роботи, запроповану викладачем.

Наприклад: Ви обрали для опрацювання фрагмент тексту Р. Декарта «Правила для керівництва розуму». Отже, Ваша тема буде сформульована наступним чином: «Теорія пізнання. За фрагментом праці Р. Декарта «Р. Декарт. Правила для керівництва розуму».

5. Сформулюйте три запитання до обраного фрагменту тексту, маркуючи основну проблематику, яку Ви обрали як значущу для аналізу.

6. Здійсніть **письмовий** аналіз-коментар тексту, користуючись наступними рекомендаціями:

1) **Вимоги до змісту:** зміст повинен відображати:

- глибину дослідження обраного фрагменту;
- аналіз власного розуміння філософських проблем (обраної проблеми);
- вміння неупереджено зіставляти різні кути зору на досліджувану проблему;
- критичне визначення власної позиції.

2) **Рекомендації щодо структури:** самостійна робота повинна мати наступну структуру: тему, перелік питань до тексту, актуальність обраної теми, зміст (самостійне викладення матеріалу в 3-х стисло викладених питаннях), висновки.

3) **Вимоги до оформлення самостійної роботи:**

- Обсяг – **не більше 3 стор. А4** (*текст роботи без титульного аркуша*).
- Матеріал слід підготувати **ПИСЬМОВО** (друкувати в документі формату Word), користуючись вище зазначеними рекомендаціями.

2. Розділи та тематика¹

Тема 1. Філософія і світобачення..... 12

- 1.1. П.П. Кудрявцев. Абсолютизм або релятивізм?..... 12
- 1.2. О.М. Гіляров. Міра для оцінки..... 13
- 1.3. С.О. Левицький. Основи органічного світогляду..... 16
- 1.4. М.О. Бердяєв. Про призначення людини..... 21
- 1.5. Г.В.Ф. Гегель. Енциклопедія філософських наук.
Т. 1. Наука логіки. Вступ..... 24
- 1.6. П. Слотердайк. Критика цинічного розуму..... 27
- Список джерел..... 30

Тема 5. Трактівки буття в різних філософських напрямках..... 113

- 5.1. Платон. Парменід..... 113
- 5.2. Спіноза. Короткий трактат про Бога, людину та її щастя 115
- 5.3. Г.В.Ф. Гегель. Поняття духу..... 117
- 5.4. Ф. Енгельс. Вступ до «Діалектики природи»..... 119
- 5.5. Дж. Берклі. Філософські нотатки..... 121
- 5.6. Й.Г. Фіхте. Як належить науковченню, як наука, до свого предмету?..... 122

---

¹ **Зверніть увагу!** Текст для опрацювання слід обирати із хрестоматії: Філософія: Хрестоматія: Навчальний посібник. (2018) / Укладач Волков О.Г.

Хрестоматія додається окремим файлом (розміщена в Тімз-команді).

5.7. А. Бергсон. Безлад і два порядки.....	124
5.8. О.О. Козлов. Панпсихізм. Його переваги перед вище розгляденими напрямками.....	127
5.9. М. Гайдеггер. Буття присутності як турбота.....	131
5.10. Ж. Дельоз, Ф. Гваттарі. Різома.....	134
Список джерел.....	136
Тема 7. Соціальне буття.....	163
7.1. С.О. Левицький. Солідарність і ворожість.....	163
7.2. С. Франк. Неосягненне.....	166
7.3. М.О. Бердяєв. Творчість і громадськість.....	169
7.4. С. Гантінгтон. Концепція ідентичності.....	172
7.5. А. Камю. Бунтівна людина.....	176
7.6. К. Маркс. Панівний клас і панівна свідомість.....	179
7.7. Г.В.Ф. Гегель. Поділ історії.....	181
7.8. А. Тойнбі. Дія виклику-і-відповіді.....	184
Список джерел.....	186
Тема 10. Теорія пізнання.	243
10.1. Дж. Локк. Про ідеї взагалі та їх походження.....	243
10.2. Р. Декарт. Правила для керівництва розуму.....	244
10.3. П.Д. Юркевич. Серце та його значення в духовному житті людини, за вченням слова Божого.....	248
10.4. Г. Райл. Поняття свідомості.....	250
10.5. В. Віндельбандт. Критичний або генетичний метод... ..	253
10.6. Е. Касієрер. Філософія символічних форм.....	256
10.7. Б. Рассел. Види пізнання.....	258
10.8. Т. Кун. На шляху до нормальної науки.....	262
10.9. П.О. Флоренський. Стовп і твердження істини.....	264
10.10. С. Жіжек. Пристрасті реального. Пристрасті бачимості.....	266
Список джерел.....	268
Тема 12. Аксиологія.....	294
12.1. Г. Ріккерт. Природа і культура.....	294
12.2. В. Віндельбандт. Що таке філософія?.....	297
12.3. В. Дільтей. Автобіографія.....	299
12.4. Н. Гартман. Метафізика цінностей.....	301
12.5. М. Шелер. ORDO AMORIS.....	303
12.6. М. Вебер. Теорія ступенів і напрямів релігійного неприйняття світу.....	306
12.7. С.О. Левицький. Про поняття «цінності».....	308
12.8. Ф. Ніцше. Воля до влади. Досвід переоцінки всіх цінностей.....	312
12.9. А. Камю. Нігілізм і історія.....	315
Список джерел.....	317
Тема 16. Філософія постмодерну.....	389
16.1. Р. Барт. Міф як викрадення мови.....	389
16.2. Ж. Лакан. Стадія дзеркала.....	391
16.3. Ж. Ліотар. Стан постмодерну.....	395
16.4. Ж. Бодрійяр. Порядок симулякрів.....	399
16.5. Ж. Дельоз. Перша серія парадоксів: чисте становлення	401
16.6. М. Фуко. «Stultifera navis».....	404
16.7. Ж. Дерріда. Кінець книги і початок листа.....	406
16.8. Ж. Батай. Дитинство, розум і зло.....	410

16.9. Р. Рорті. Наставляння, релятивізм і об'єктивна істина	412
16.10. Дж. Ваттімо. Постмодернізм: прозоре суспільство.....	414
16.11. Юлія Крістева. Сили жаху. Есей про відразу.....	417
Список джерел.....	423

6. Система оцінювання курсу

В Університеті використовується модульно-рейтингова система оцінювання результатів навчання студентів. Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності здійснюється в 4-бальній системі (“відмінно” (“5”), “добре” (“4”), “задовільно” (“3”), “незадовільно” (“2”)). Рейтинг вираховується в рейтингових балах, а підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 4-бальною шкалою та за шкалою ЄКТС.

Контроль результатів навчання студента здійснюється у формі *вхідного поточного, рубіжного, модульного та підсумкового семестрового контролю* (заліку).

Вхідний контроль застосовується як передумова успішної організації вивчення дисципліни. Він дає змогу визначити наявний рівень знань здобувачів вищої освіти і слугує орієнтиром для реалізації індивідуального підходу в процесі викладання дисципліни та визначенні форм організації освітнього процесу і методів навчання.

Поточний контроль успішності студентів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчальним матеріалом модуля з кожної дисципліни оцінюється аудиторна, самостійна робота та інші види навчальної діяльності студента.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському, практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях і набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Бали, отримані здобувачами вищої освіти за результатами контролю з дисципліни, викладач занотовує в Журнал обліку роботи викладача і оголошує на кожному практичному (семінарському) занятті.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання в межах годин, відведених на практичні (семінарські) заняття. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за певним освітнім ступенем або на окремих його завершених етапах. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти. Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр (сесію), що здійснюється з дисципліни «Філософія» у формі заліку.

Система оцінювання результатів навчання студентів заочної форми навчання

Семестровий контроль – контрольні заходи, що встановлюють результати навчання студентів з освітніх компонентів (навчальна дисципліна, практика, курсова робота) у терміни і у формах (іспит / диференційований залік / залік), визначених навчальним планом, робочим навчальним планом освітньої програми спеціальності, спеціалізації.

Семестровий контроль проводиться у формі семестрового іспиту, диференційованого заліку або заліку з конкретної навчальної дисципліни за обсягом **усього** навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом і графіком навчального процесу.

Студент вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового іспиту, диференційованого заліку або заліку), якщо він виконав **усі** види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Питання про недопущення студента до семестрового контролю вирішується деканом факультету на підставі письмового подання завідувача відповідної кафедри.

Студенти складають семестрові іспити, диференційовані заліки й заліки **лише** в період заліково-екзаменаційних сесій, передбачених навчальним планом і графіком навчального процесу. Іспити, диференційовані заліки та заліки проводяться згідно з розкладом, який

доводиться до відома студентів і науково-педагогічних працівників не пізніше, ніж за місяць до початку сесії. У розкладі також зазначається дата, час і місце проведення передекзаменаційних консультацій. Як виняток, через поважні причини (хвороба студента, надзвичайні сімейні обставини тощо), що підтверджено відповідними документами, декан факультету може визначити індивідуальні терміни складання іспитів, диференційованих заліків і заліків.

Декани факультетів забезпечують контроль за дотриманням усіма науково-педагогічними працівниками розкладів заліково-екзаменаційної сесії.

Для проведення заліково-екзаменаційної сесії деканати факультетів готують відомості обліку успішності студентів. Відомості підписуються деканами факультетів не пізніше, ніж за місяць до початку заліково-екзаменаційної сесії, і зберігаються в деканатах.

Науково-педагогічні працівники повинні здійснювати заходи щодо створення умов для **об'єктивного** виявлення й оцінки результатів навчання студентів – перевірки рівня володіння студентами всіма видами мовленнєвої діяльності, рівня сформованості навичок вживання мовного матеріалу та вмій говоріння. Особливу увагу треба звертати на дотримання правил академічної доброчесності, недопущення використання здобувачами вищої освіти сторонніх джерел інформації (зокрема підказки).

Студент повинен з'явитися на залік, диференційований залік чи іспит із заліковою книжкою. Екзаменатори повинні приймати заліки, диференційовані заліки та іспити лише за наявності відомості обліку успішності, підписаної деканом факультету, та залікової книжки студента.

Екзаменатори повинні розпочинати іспити, диференційовані заліки та заліки відповідно до розкладу заліково-екзаменаційної сесії. Час і місце проведення іспиту, диференційованого заліку чи заліку дозволяється змінювати **лише** за погодженням з деканом факультету.

Перевірка письмових екзаменаційних робіт з навчальних дисциплін проводиться **лише** в приміщенні Університету і повинна закінчуватись не пізніше наступного робочого дня після проведення письмового іспиту. Результати письмового іспиту доводяться викладачем до відома студентів **у дводенний термін** після проведення іспиту / диференційованого заліку. Дата, час, місце оголошення результатів письмового іспиту фіксуються в розкладі заліково-екзаменаційної сесії. У цей же період викладач виставляє отримані студентами оцінки в їх залікові книжки та відомість обліку успішності. Перевірені письмові екзаменаційні роботи студентів з виставленими оцінками, що засвідчені підписом екзаменатора, зберігаються на відповідній кафедрі як документи суворої звітності протягом **трьох місяців наступного семестру**. Відповідальність за це несе завідувач відповідної кафедри.

На заліку, який може проводитися усно, письмово, за допомогою комп'ютерних програм, в індивідуальній, груповій формі або фронтально, оцінювання засвоєння студентом навчального матеріалу здійснюється так само, як на іспиті. Викладач ставить студентові не менше двох питань, які оцінюються кожне **окремо** в 4-бальній шкалі ("відмінно" – "5", "добре" – "4", "задовільно" – "3", "незадовільно" – "2"). Потім виводиться загальна оцінка за відповідь на заліку як середнє арифметичне з оцінок за кожне питання з округленням до десятої частки. Ця оцінка помножується на коефіцієнт **20**.

За рішенням кафедри відповідно до затверджених нею критеріїв відповідь студента на кожне питання заліку може оцінюватися в багатобальній шкалі – **максимум 100 балів за весь залік**.

Отримане значення становить **підсумковий рейтинговий бал**, якому відповідає **оцінка за шкалою ЄКТС** і **оцінка за шкалою ("зараховано", "не зараховано")** за таблицею:

Підсумковий рейтинговий бал (кількість за 100-бальною шкалою)	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за залік
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
75 – 81	C	

66 – 74	D	
60 – 65	E	
0 – 59	FX	не зараховано

Якщо навчальним планом передбачено виконання студентами контрольної роботи з навчальної дисципліни, то ця контрольна робота є складником заліку / диференційованого заліку / іспиту і оцінюється як окреме питання заліку / диференційованого заліку / іспиту.

У залікову книжку студента викладач записує точну назву дисципліни (абревіатури не допускаються), кількість годин і кредитів, підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою, кількість балів за 100-бальною шкалою і оцінку за шкалою ЄКТС, дату складання іспиту чи заліку. Кількість годин і кредитів, які відводяться на вивчення навчальної дисципліни, що виноситься на семестровий контроль (залік / диференційований залік / іспит), зазначається працівником деканату у відомості обліку успішності. Саме ці цифри викладач вносить у відповідну графу залікової книжки.

Якщо студент не з'явився на іспит / диференційований залік або залік, у відомості обліку успішності виставляється відмітка **“не з'явився”**, й екзаменатор засвідчує це своїм підписом. Студент, який не з'явився на іспит / диференційований залік чи залік без поважних причин, вважається таким, що отримав незадовільну екзаменаційну та підсумкову оцінки з навчальної дисципліни.

Студенти, які під час заліково-екзаменаційної сесії (**на іспитах / диференційованих заліках / заліках**) отримали **більше двох підсумкових незадовільних оцінок з дисциплін за національною шкалою**, підлягають відрахуванню з Університету.

Студентам, які отримали під час заліково-екзаменаційної сесії (на іспитах / диференційованих заліках / заліках) **не більше двох підсумкових незадовільних оцінок**, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість до початку наступного семестру. У цьому випадку на факультеті складається графік ліквідації студентами академічної заборгованості із зазначенням дати, часу перескладання, номера аудиторії та прізвища екзаменаторів. Графік затверджується деканом факультету і своєчасно доводиться до відома студентів і науково-педагогічних працівників факультету. Дотримання цього графіка є обов'язковим для екзаменаторів і студентів.

Студенти, які не склали іспит / диференційований залік або залік, повинні звернутися до деканату за дозволом на перескладання. Дозвіл на перескладання дає **лише** декан факультету. Аркуші успішності студента (як і відомості обліку успішності) реєструються в деканаті факультету і видаються під підпис **лише** екзаменаторам. Аркуш успішності студента без підпису декана факультету **недійсний**. Викладач **особисто** повертає аркуш успішності до деканату відразу ж після закінчення іспиту, диференційованого заліку або заліку, що відображається в письмовому вигляді у відповідному журналі.

Перескладання іспиту / диференційованого заліку або заліку дозволяється не більше двох разів із кожної дисципліни: один раз викладачеві, другий раз – комісії, яка створюється деканом факультету за поданням завідувача відповідної кафедри.

При позитивному результаті **повторного** складання іспиту / заліку / диференційованого заліку такому студенту виставляється **підсумкова** оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише “задовільно”**, за шкалою ЄКТС – **E**, а у відомості обліку успішності в графі **“Кількість балів за 100-бальною шкалою”** виставляється **60 балів**.

Якщо студент під час першого перескладання отримав оцінку **“незадовільно”** (іспит) чи оцінку **“не зараховано”** (залік), то в аркуш успішності, крім цієї оцінки, йому виставляється оцінка **FX** за шкалою ЄКТС. У випадку отримання студентом під час другого перескладання оцінки **“незадовільно”** (іспит) чи оцінки **“не зараховано”** (залік), в аркуші успішності студентів, крім зазначеної оцінки (відмітки), виставляється оцінка **FX** за шкалою ЄКТС.

Присутність на іспитах / диференційованих заліках / заліках сторонніх осіб без дозволу ректора чи проректора з навчально-виховної роботи не дозволяється.

6.1.Форми та критерії оцінювання студентів:

- **семестрове оцінювання:** поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються «0».

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в **рейтинговий бал за роботу протягом семестру** шляхом помноження на **10²**. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити **50**.

Форми семестрового оцінювання студентів:

1. **тест** (критерії оцінювання: тест оцінюється шляхом визначення якості виконання конкретних завдань);
2. **індивідуальні та колективні проекти** (критерії оцінювання: див. таблицю);
3. **усне і письмове опитування** (критерії оцінювання: див. таблицю);
4. **колоквіум** (критерії оцінювання: див. таблицю);
5. **експрес-контроль** (критерії оцінювання: експрес-контроль оцінюється шляхом визначення якості виконання конкретних завдань).

Критерії оцінювання аудиторної роботи студента (на семінарському занятті)

Грунтовна систематизована, творча, логічно впорядкована відповідь з елементами інновацій	«відмінно»
Продуктивна (алгоритмічна), але недостатньо вичерпна відповідь	«добре»
Репродуктивна відповідь	«задовільно»
Фрагментарна, не аргументована відповідь	«незадовільно»
Відсутність на занятті	«0»

Критерії оцінювання самостійної роботи студента

Грунтовна систематизована, творча, логічно впорядкована відповідь	«відмінно»
Продуктивна (алгоритмічна), але недостатньо вичерпна відповідь	«добре»
Виконане за репродуктивним рівнем складності	«задовільно»
Завдання не виконане	«незадовільно»
Відсутність завдання	«0»

Критерії оцінювання результатів виконання модульної контрольної роботи

Повна ґрунтовна систематизована відповідь з елементами інновації;	«відмінно»	50 балів
повна правильна відповідь, не завжди систематизована, із незначними неточностями, з продуктивними елементами (перераховані всі відношення між поняттями);	«добре»	40 балів
репродуктивне відтворення навчального матеріалу; неповна правильна відповідь (надані не всі необхідні уточнення щодо тлумачення понять, перераховані не всі відношення між поняттями);	«задовільно»	30 балів

² Наприклад, протягом семестру студент отримав за аудиторну та самостійну роботу такі оцінки: «5», «3», «5», «4», «5», «4». Середня арифметична оцінка становить **4,33**, з округленням до десятої частки – **4,3**. Отриману оцінку множимо на **10**: **4,3x10=43**. Це число є рейтинговим балом студента за роботу протягом семестру.

фрагментарна відповідь без жодних коментарів; відповідь містить помилки;		
містить помилки та прогалини у знаннях; частково перераховані відношення між поняттями, наявні безуспішні спроби виконати завдання;	«незадовільно»	20 балів
відсутність відповіді.		0 балів

7. Рекомендовані джерела:

Основна (базова навчально-методична):

1. Баумейстер, А. (2017). Вступ до філософських студій, або інтелектуальні подорожі до країни філософії: *наук. посіб.* Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України.
2. Бистрицький, Є., Зимовець, Р., Пролєєв, С. (2020). *Комунікація і культура в глобальному світі*. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА.
3. *Європейський словник філософій: Лексикон неперекладностей*. (2011-2016). Том 1-4 / Кассен Б. (Укл.). Київ: ДУХ І ЛІТЕРА.
4. Комісар, Л.П., Чехун, Н.В. (2018). *Філософія: навчально-методичний посібник з дисципліни "Філософія"*. Напрями підготовки: 035 Філологія; 014 Середня освіта; 053 Психологія. Київ: КНЛУ. URI: <http://rep.knlu.kyiv.ua/xmlui/handle/787878787/89>
5. Комісар, Л.П. (2021). *Філософія: навчально-методичний посібник з дисципліни «Філософія»*. Напрями підготовки: 035 Філологія; 014 Середня освіта; 053 Психологія; 242 Туризм; 075 Маркетинг; 073 Менеджмент. Київ: КНЛУ. URI: <http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/787878787/1427>
6. Лакс, М. (2021). *Метафізика: сучасний вступний курс*. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА.
7. Основи практичної філософії: *підручник*. (2011). / А. М. Лой, А. О. Баумейстер, Т. І. Яшук та ін. Київ: ВПЦ Київський університет.
8. *Філософія: Хрестоматія для аспірантів: навчальний посібник*. (2018). / Укладач Волков О. Г. Мелітополь: Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького.
9. *Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб.* (2009). Київ: Знання. URL: http://pidruchniki.ws/1584072037663/filosofiya/filosofiya-guberskiy_lv
10. Фюрст, М., Тринкс, Ю. (2018). *Філософія: підручник* / Пер. з нім. В. Кебуладзе. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА, Інститут релігійних наук св. Томи Аквінського.

Тексти-першоджерела (сучасні переклади):

1. Арістотель. (2022). *Метафізика* / Пер. з гр. О. Паніча. Київ: Темпора.
2. Гакслі, О. (2016). *Який чудесний світ новий!* / Пер. з англ. В. Морозова. Львів: Видавництво Старого Лева.
3. Гусерль, Е. (2020). *Ідеї чистої феноменології і феноменологічної філософії. Книга 3. Загальний вступ до чистої феноменології* / Пер. з нім. В. Кебуладзе. Харків: Фоліо.
4. Кант, І. (2022). *Критика сили судження* / Пер. з нім. В. Терлецького. Київ: Темпора.
5. Ніцше, Ф. (2018). *Ранкова зоря. Думки про моральні пересуди* / Пер. з нім. В. Кебуладзе. Київ: Темпора.
6. Орвелл, Дж. (2021). *1984* / Пер. з англ. Київ: Видавництво Жупанського.
7. Торо, Г. Д. (2020). *Волден, або Життя в лісах* / Пер. з англ. Я. Стріхи. Київ: Темпора.
8. Франкл, В. (2020). *Людина в пошуках справжнього сенсу* / Переклад з англ. О. Замойської. Харків: Клуб сімейного дозвілля.
9. Фромм, Е. (2019). *Втеча від свободи* / Пер. з англ. М. Яковлева. Харків: Клуб сімейного дозвілля.
10. Фромм, Е. (2020). *Мати або бути?* / Пер. з англ. Г. Яновської. Харків: Клуб сімейного дозвілля.
11. Хейлз, К. (2013). *Як ми стали постлюдством: Віртуальні тіла в кібернетиці, літературі та інформатиці*. / Пер. з англ. Київ: Ніка-Центр, 2013.

Додаткова:

1. *Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук залишає коробку*. (2014). / За науковою редакцією А.С. Синиці. Львів: Літопис.

2. *Антологія сучасної філософії науки, або усмішка ASIMO*. (2017). / За науковою редакцією В.П. Мельника та А.С. Синиці. Львів: ЛНУ імені Івана Франка.
3. *Визначальні виміри сучасного філософсько-антропологічного знання*. (2013). / Зб. наук. праць: Філософсько-антропологічні студії. Київ: Стилос.
4. Ермоленко, А. (2021). Інтеріоризація інтерсуб'єктивності в «Я»-концепті та співвідповідальність у трансцендентальній прагматиці. (Сучасна філософія розуму: перспективи розвитку). *Філософська думка*. № 6. 6-15. URL: <https://doi.org/10.15407/fd2020.06.006>
5. Йосипенко, О. (2018). «Прояснення» vs «пояснення»: методологічні рефлексії Вітгенштайна щодо людської природи (французька перспектива). *Sententiae*. Том 37:2. 93-107. URL: <https://sententiae.vntu.edu.ua/index.php/sententiae/article/view/411/379>
6. Комісар, Л. П. (2017). Розуміння / інтерпретація: панорама методологічних пошуків в (пост)епістемології гуманітарних наук. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. № 122. 209-213. URL: <http://gileya.org/index.php?ng=library&cont=long&id=147>
7. Комісар, Л. П. (2021). Тріада «розуміння – пояснення – пізнання» в «герменевтичній ситуації» сучасної епістемології. *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць*. № 161. (Ч. 2. Філософські науки.) 32-36.
8. Комісар, Л.П. (2017). Про сучасну філософію, університет і компетентнісний підхід у філософській освіті. *Університетська кафедра*. № 6. 129-136.
9. Комісар, Л.П. (2020). Автентичність як етичний тренд сучасності. *Ad orbem per linguas*. До світу через мови: *матеріали міжнародної науково-практичної конференції*, 17–18 червня 2020 року. Київ: Вид. центр КНЛУ. 525-526.
10. Комісар, Л.П. (2022). Автентичність і екологія як аксіологічні тренди постпандемічного світу, або перевідкриваючи “словник цифрової епохи”. *Вісник Національного авіаційного університету*. Серія: Філософія. Культурологія: Збірник наукових праць. № 1 (35). 43-48.
11. Лактіонова, А.В. (2016). Філософія дії: *монографія*. Київ: ВПЦ "Київський університет".
12. Лютий, Т. (2020). *Культура принад і протилу*. Київ: Темпора.
13. *«Медитації» Декарта у дзеркалі сучасних тлумачень* (2021). / Жан-Марі Бейсад, Жан-Люк Марйон, Кім Сан Он-Ван-К. (Ред.). / Пер. з фр. і лат. О. Хоми та А. Баумейстера. Київ: ДУХ І ЛІТЕРА.
14. Петрушенко, В. (2018). Структура та розвиток знання: закономірності пізнавального процесу. *Гуманітарні візії*. Том 4. Число 2. 46-50.

8. Додаткові Інтернет-ресурси:

1. Електронна бібліотека Гумер. URL: <http://www.gumer.info/>
2. Електронна бібліотека Іхтіка. Багато літератури з філософії: книжки, автореферати, дисертації, статті, збірники матеріалів конференцій і підручники з філософських дисциплін. URL: <http://ihtika.netl>.
3. Поведінкова етика. (2021) / Серія університетських модулів: Доброчесність та етика. Організація Об'єднаних націй. Відень. URL: https://www.unodc.org/documents/e4j/IntegrityEthics/E4J_Integrity_and_Ethics_Module_8_final_UK_R.pdf
4. Філософська енциклопедія Станфордського університету. (Англійською мовою). URL: <http://plato.stanford.edu/>
5. Цикл «Filosofos». URL: http://platonanet.org.ua/load/filmy_po_filosofii/velikie_filosofy/49
6. The Paris Statement. (2017). A Europe we can believe in. URL: <https://thetrueeurope.eu/a-europe-we-can-believe-in/>

